

FRÝDEK ≈ MÍSTEK

| KAPITOLA |
| KNIHKUPECTVÍ |

www.komo.cz

Lašský dostavník

Ročník...10
Rok.....2020

4
zima

TURISTICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM F≈M

NABÍZÍ

INFORMACE TURISTŮM
PŘEDPRODEJ VSTUPENEK
NA KULTURNÍ A SPORTOVNÍ AKCE
PRODEJ MAP A PRŮVODCŮ
PRODEJ SUVENÝRŮ S TÉMATIKOU
FRÝDKU≈MÍSTKU A BESKYD
TRIČKA, TURISTICKÉ ZNÁMKY,
ODZNAKY, NÁLEPKY, VIZITKY,
TURISTICKÉ DENÍKY, KERAMIKA

www.ticfm.cz

Lašský dostavník vychází i díky finančnímu daru pana Ing. Jiřího Carbola.

www.beskydskalikerka.cz

Otvírací doba:

pondělí - pátek 15,30 – 22,00 h
sobota 14 – 23 h
neděle 14 – 22 h

RenoFarma Beskyd, a. s.
Palkovice

Naše poděkování za stálou podporu patří také
paní Ing. Evě Richtrové.

Obsah

Obrázek na obálce (kostel v Hodslavicích)
nakreslil Boris Zvada.

Úvodník (Z. V. Krulikovský)	3
Co se stalo, přihodilo (Z. V. Krulikovský)	4
Co lze vidět za frýdeckou bazilikou? (P. Buchta a K. Greiner)	8
Neslyšně padá... (B. Vidura).....	9
Tajemný Čertův mlýn (Z. V. Krulikovský).....	10
Literáti i letos vydali své almanachy (D. Zápalková).....	12
P. F. literárního klubu P. Bezruče a P. F. Čendaspolků	13
Leoš Janáček – velký příběh (Z. V. Krulikovský).....	14
Ještěr stále žije (V. Vlk)	16
Jubileum „Malíře horníků“ (V. Vlk)	17
Vánoce (B. Vidura)	19
Fotodokumentace	20
P. F. lašského krále	21
My zme Ostravjacy (Z. V. Krulikovský).....	22
Stoji na vysokej hoře (E. Hanzelka)	25
Nevhodný dárek (P. Hruboš).....	26
Mařa (F. Pituchová).....	28
17. listopad 2020 (P. Hruboš)	29
Z receptařa lašského krále	30
Pouť životem (R. Žvak).....	31
Prve a včil (O. Tlučková)	32
Pozvánka na 13. Hodoňovický Masopust.....	34
Po naučných stezkách MS Beskyd 2021	35
Gazdawood – vytvořte si vlastní dřevěný obraz.....	36
Kalendárium lašských akcí – zima 2020/2021	37

Úvodník

Vážení čtenáři,

nastala meteorologická zima, přišel s ní na pár dnů sníh a mráz. Počasí je jako na houpačce – už je opět teplo, dnes ráno bylo 10 stupňů plus! Podobně je to s Coronavirem a vládními opatřeními. Sotva trochu polevilo na třetí stupeň, už zase hrozí, že přituhne... Nedá se nic dělat, než vydržet, být ukázněni a doufat ve zlepšení. Co bude dál, to nevíme. Plánujeme sice i Silvestrovský výplaz na Monte Čupelo (Lašský Říp), bude-li však doopravdy, to nevíme. Kalendárium na zimu je poněkud chudší, ale bude-li lépe, tak ještě něco navíc vymyslíme. Chodte do přírody, hýbejte se, dobrá kondice je nejlepší obrana proti nemocem. Těšme se na Vánoce v rodinném kruhu, třeba budou bílé.

Nové vydání Lašského dostavníku jinak vychází v tradiční podobě, příspěvky v nářečí (básničky i troška humoru), články o legendách a osobnostech regionu, kalendárium, aj.

V jakém nákladu bude Lašský dostavník vycházet v příštím roce je tak trošku ve hvězdách. Pandemie zasáhla i některé naše sponzory, sami neví, co bude dál. Jsem však optimista, doufám že vše dobře dopadne. Děkuje nyní opět městu Frýdku-Místku i všem, kteří nám doposud přispívají.

Na koho se dostavník i tak nedostane – může si ho stáhnout
z našich stránek - <http://www.lassko.eu>.

Tam také bývá upřesnění našich kulturních i turistických akcí.

Zdeněk Vilém Krulikovský

Lašský dostavník

vychází čtvrtletně - vydává kulturně vlastivědný spolek Království lašské. Každý autor odpovídá za obsah svého příspěvku. Redakční rada si vyhrazuje právo na výběr a krácení zaslaných prací. Posílejte je e-mailem v elektronické podobě, formát MS Word, písmo Times New Roman, velikost písma - 11 bodů, odstavce - tři úhozy zleva, bez mezer mezi odstavci: lasskykral@centrum.cz

Příspěvky do jarního čísla posílejte nejpozději do začátku března 2021!

Redakce: Zdeněk Vilém Krulikovský, Radana Šatánková, Dajana Zápalková, Boris Zvada.

Technická spolupráce: Michaela Mikeira Krulikovská

Co se stalo? Opět v plné síle zasáhl Covid-19... Celý náš plán z Kalendária byl nabourán, rušili jsme akce, snažili se dodržovat opatření, a doufali v zázrak... Chodili jsme do přírody individuálně, pracovali na zahradách, připravovali je na zimu.

27. září (neděle): Horolezecký výplaz v Krmelíně a Obecní slavnost na Krmeláku. Sjeli (a sešli) jsme se odpoledne v zahradě hostince Na Benátkách opět v hojném počtu, počasí bylo přívětivé, nálada byla výtečná. Po zaznění lašské hymny lašský král s paní starostkou v 16.00 odstartovali výplaz a vyšlápli jsme tradiční trasou na vrchol K1, tedy kopec nad Krmelínem, který lid zve Krmelák. Tam po slavnostním zahájení jako první vystoupil soubor GIGULA (družina lašského krále) s písničkami z Moravy i ze Slezska, které byly okořeny jadrným lašským humorem. Pak se již ujaly slova další účinkující, zábava byla v plném proudu až do večerních hodin...

Start výplazu na K1 v Krmelíně.

31. prosince (čtvrtek): Silvestrovský výplaz na Monte Čupelo - Lašský Říp (?)

10. ledna (neděle): Vlastivědný výšlap NS Skalická Morávka

24. ledna (neděle): Dětský karneval v Hodoňovicích, hostinec U Čendy od 15 hodin

7. února (neděle): Vlastivědný výšlap NS Staříč - Okrouhlice

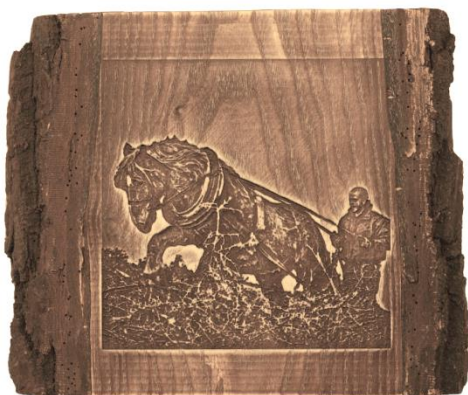
13. února (sobota): Masopust v Hodoňovicích, start ve 13 hodin od Fagelly

28. února (neděle): Lašská polární expedice na Andreas hill (Ondřejník)

14. března (neděle): Vlastivědný výšlap NS Janovice

27. března (sobota): Velikonoční jarmark na návsi před hostincem U Čendy od 9 hodin

**Vytvořte si vlastní
dřevěný obraz**

s naší pomocí:)

Frézujeme dřevěné obrazy z Vašich fotografií

+ každý kus je originál

+ každé dřevo je pečlivě vybrané tak,
aby kresba dřeva doplňovala charakter obrázku

+ kresba dřeva je "duše" dřeva

+ řemeslná práce

info@gazdawood.com
+775057982
gazdawood.com

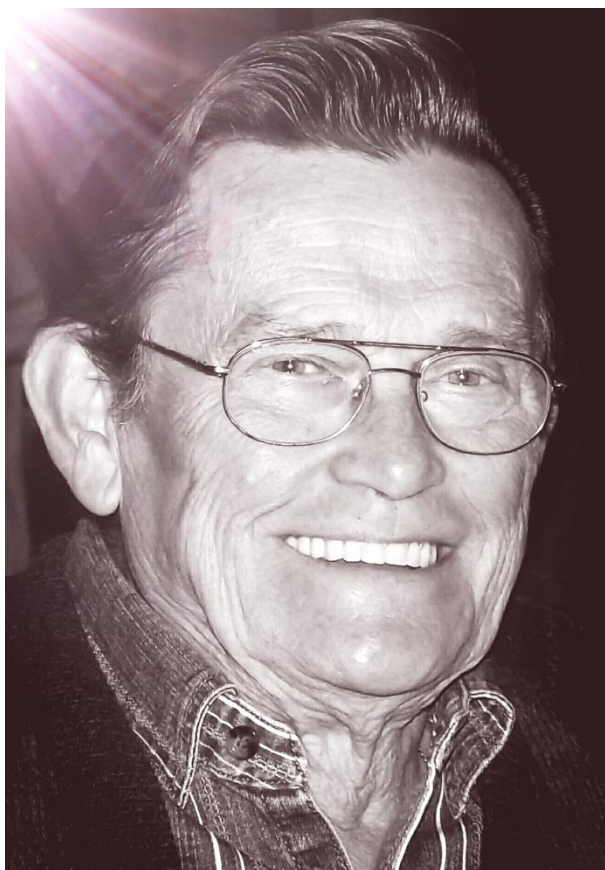
3. října (sobota): Slavnostní zahájení provozu restaurace Libušín na Pustevnách v lašsko-valašském duchu. Celou slávu zahájil za Libušínem v 11 hodin lašský král se svou družinou lašskou hymnou, Pustevnami zněly písničky zejména z moravského Lašska, dvouhodinový pořad však zakončili písničkou „**Laši-Valaši jedna rodina**“, kterou také zpíval zástupce Valašska Zdeněk Knedla zv. **Železný Zekon**. Zaznělo ještě heslo „Laši aj Valaši piju z jedné flaši“ a Zekon přebíral štafetu svým vynikajícím víc jak hodinovým vystoupením. Byl to poslední víkend před zprůsněním hygienických opatření, sluníčko svítilo, Pustevny byly obleženy turisty, vystoupení mělo průběžně stále hojnost diváků...

Otvírání Libušína – L. Pastorek, Zekon a král

28. října se Laško – valašský výplaz na Radhošť oficiálně nekoná. I tak tam byly údajně davy turistů, tak jako na Lysé hoře a jinde. My jsme však podnikali jen individuální výšlapy právě tam, kde bylo pusto a prázdné. Protože máme na Lašském Řípu (Metylovská hůrka zv. Čupek) také sv. Cyrila a Metoděje, vyšlápl lašský král právě tam (za slunného počasí), jen se svou manželkou.

3. prosince (čtvrtek): Zemřel (na Covid-19) správce lašské ambasády v Praze Petr Pardubický. Ve věku nedožitých 80 let. Narodil se 28. 3. 1941 v Praze, ale oba jeho rodiče byli rodilí Laši – otec Bohuš Pardubický z Michálkovic, matka Marie, rozená Krulíková, z Brušperka. Celý život měl blízký vztah k rodnému kraji svých rodičů, zejména k Brušperku. Pomáhal aktivně při vzniku ambasády v roce 2011, stejně tak jako mladší sestra Marie a starší bratr Bohuš. Byl to nejen můj bratranec, ale také velmi dobrý kamarád, oblíbený společník a nadšenec lašské obrody. Bude nám všem chybět, zejména na příštích setkáních Lachů a Lašek v Praze.

Petr Pardubický

Leden: (NS Skalická Morávka) Dobrá ž. s. – podél Morávky kolem Nošovic – Skalice Záhoří – okolo Strážnice – Vrchy – Kamenec-Zanzibar – Dobrá ž. s. (10 km)

Únor: (NS Staříč-Okrouhlá) Místek-Štandl (MHD) - Staříč-Mlýn – Okrouhlá - Kostel - Kamenná – Staříč-Mlýn MHD (13 km)

Březen: (NS Janovice) Pržno ž. s. – Bystrý potok – Chrástiny - Janovice-Bystré (Tofel) – Janovice – Bystrý potok - Pržno ž. s. (14 km)

Duben: (Lašská NS Kopřivnice) Štramberská ž. s. – Červený kámen – Šostýn – Bezručova vyhlídka – Kopřivnice ž. s. (15 km)

Květen: (NS Janáčekův chodníček) Hukvaldy – obora – Myslíkovské Lurdy - Kubánkov – NS Palkovické hůrky – Roveň – Olešná (15 km)

Červen: (NS Skalka) Kunčice p. O. ž. s. – Nad Starou salaší – Solárka - Ondřejnické sedlo – Skalka – Nad Starou salaší – Opálená – Čeladná ž. s. (15 km)

Červenec: (NS Javořinka) Bílá – Javořinka – Samčanka – Němčanka – Javořinka – Bílá (14 km)

Srpen: (NS Za krásami vendryňské přírody) Bystřice n. O. ž. s. – Vendryňské Zaošší – U Malého Kozince – Ostrý-salaš – Křivá – Hrádek ž. s. (16 km)

Září: (NS Ostravice) Ostravice ž. s. - Sepetná – Ostrá – Ostravice zast. – Vrchy – Smrček – Skalka – Ostravice ž. s. (15 km)

Říjen: (Lašská NS Štramberská) Kopřivnice ž. s. – Vaňův kámen – Bílá hora – Štramberská – Libotín – Životice – Mořkov ž. s. (15 km)

Listopad: (NS Čeladná) Čeladná ž. s. – Smrček – host. Kněhyně – podél Čeladenky – Čeladná ž. s. (12 km)

Prosinec: (NS Prašivá) Horní Tošanovice ž. s. – Komorní Lhotka – Prašivá-chata – U Kohutky – Vyšní Lhoty – Nošovice-Radegastův šenk – Dobrá ž. s. (16 km)

Kdo absolvuje celé putování získá odznak Moravskoslezské Lašsko!

13. HODOŇOVICKÝ

sobota 13. února 2021

- ve 13 hodin **Masopustní průvod** smělý - vyrazí od Fagelly, jaképak s tím štráchy, oblečte masky taky! je důrazně povoleno laskominy schystati - uzeným, sladkým, tekutým maškary posilovati
- ve 14 hodin před hostincem U Čendy sejdem se na rynku, při slavnostním obřadu **pochováme Basu Klementinku**
- před hostincem krámky s občerstvením, domácími uzeninami, perníkem aj.
- od 15.30 hodin nastane na sále Masopustní veselí, zahraje a zatancuje **SLPT Valašský vojvoda z Kozlovic**

Na již XIII. ročník srdečně zve Čendaspolek a hodoňovický fojt

Baška
Kunčičky u Bašky, Hodoňovice

6. prosince (neděle): Původně v tomto termínu měla být pout' na Hu-kvaldech, později ji přesunuli na 29. 11., ale nakonec byla zrušena. **MikuLašský výplaz na Prašivou** jsme proto přesunuli přímo na Miku-láše. Nastalo určité rozvolnění, tak jsme se rozhodli vyrazit k chatě. Výšlap byl hvězdicový, tedy ze všech stran, sraz u chaty byl ve 12 hodin. Sešlo se nás tam asi deset čertů a čertic a ještě další příznivci. Lašský král s družinou vyšlápl od Komorní Lhotky. Počasí bylo příjemné, objevilo se i slunko. Nahoře panovala přátelská atmosféra, vždyť jsme se delší čas nepotkali. Dlouho jsme se nezdržovali, začal foukat studený vítr, asi za hodinu jsme se rozcházeli. Někteří se šli ohrát do chaty, jiní do Vyšních Lhot, do Dobratic, my opět po žluté značce směr Komorní Lhotka...

Djabli na Prašivé, foto M. Fajkus

19. prosince (sobota): Závěr pouti Okolo Lašska. Mělo by se jít z Paskova (Řepišť) kolem Ostravice do Místku, vše ukončíme ve frý-decké Radegastovně. Otázka je, zda opět nepřituhne, a jestli se výšlap bude konat...

Co lze vidět za frýdeckou bazilikou?

Jedním z cílů našich výprav autobusových zájezdů z Příboru do Frýdku bývala bazilika Navštívení Panny Marie. „Vystupte si!“ zní pokyn průvodce. „Za dvacet minut sraz v autobuse,“ zněl jeho dovětek. Hlavou se mi honí otázka: „Co je vlastně za bazilikou?“ Můj kamarád Pavel z Frýdku mi říká: „Karle, já bydlím v jednom z bytů nedaleko baziliky. Ukážu ti Hrad. Penzion Hrad je klidný starobylý penzion, kde se můžeš stylově najíst i ubytovat, a to jen dva kilometry od tvého oblíbeného Muzea Beskyd, do kterého tak rád jezdíš na výstavy.“

Kromě baziliky tak již ve Frýdku znám i tuto středověkou restauraci nad místním fotbalovým stadionem Stovky. Protože od Hradu jezdí městská hromadná doprava až do Lískovce, zajeli jsme se podívat i do Hájků. O tomto poutním místě jsem věděl, ale poprvé jsem zde byl až letos na podzim. Byl krásný barevný čas – listí žloutlo a žaludy padaly na chodníčky. Škoda jen, že ta voda z pramene byla znečištěna koliformními bakteriemi. Rádi se sem zase v novém roce vypravíme.

Mgr. Pavel Buchta a Karel Greiner

Foto: Archiv Pavla Buchty

Včil su podobne klopoty,
chce se šak luďum roboty?
Naco se dřit' za par šupu,
rano stovať, byť v kalupu,
ať leje, či je pohoda,
jo se rači pospim doma,
někej ež k polednimu stanu,
za podporu, co dostanu.

Kupim se pivo v hospodě,
s pulku ho mišum v pohodě,
krabičku cygaret k tomu,
bumbelom se zase domu,
trvo mi to baj hodinu,
ešče že nimum rodinu,
nadať mi roba němože,
v butach že lezu do lože.

Žiju se jak grof na hradě,
žoden mi nic něukradě,
co tře, najdu v popelnici,
kjero je v každe ulici.
Inym semtam myslim na to,
že ež přijde ta Zubato,
co mě tu zatel něchovo,
gdo mě na krchov pochovo.

(Slezské zemi – 2000)

Olga Tlučková

Naša stařinka pravili:
Všecko už lude zažili,
pod slunkym nic noveho,
jak zleho, tak i dobreho.
I kriza se přežít dala,
šachta chlopy přepušťala,
ve valcverku jak by smet,
trvalo to paru let.

Pro ludi nejdůležitější,
byl dycky „tyn chlib vezdejší“,
na tyn se zarobit' dalo,
někradlo se, něžebralo.
K chlebu kišky do buncloka,
muh si dostat' od sedloka,
jak urodu před krupami,
skludzali stě i s děckami.

V kopačky sbírat' kobzole,
vynislo na nove zole,
aby bylo na oblečí,
všecy na žně šli bez řeči.
Tyn gdo chtil zehnat' robotu,
nědržil volnu sobotu,
bo zoborek nimi listy,
gdo světil jak šabatisti.

Neslyšně padá sníh
po větvích i z nich

je pastvou pro oči
která hbitě přeskočí

padá na odstavený vrak
když někdo ho
odstavil jen tak

aniž by vystavil mu parte
je pod bílým příkrovem
odsouzen k zániku

ale důstojně a potichu
padá sníh
až do skonání světa.

Bohumír Vidura

Letošní první sníh u Morávky, foto Z. V. Krulíkovský

Nebudu vám vyprávět žádnou pověst, ani nějakou legendu o Čertově mlýně v Beskydech, ale skutečný příběh, který jsem zažil na „vlastní kůži“. Stalo se to před jednadvaceti lety v pozdním podzimním čase, do konce roku 1999, ve kterém jsme „dobývali“ vrcholy – tisícovky Moravskoslezských Beskyd, už scházely jen dva týdny.

Vypravil jsem se tehdy do hor sám, chyběla mi už jen Kněhyně. Byl takový mlhavý den, avšak na půlku prosince nezvykle teplo. Zajel jsem autobusem z Čeladné, od stanice vlaku, na konečnou do Podolánek, odtamtud pěšmo vzhůru na Martiňák, po hřebeni pak směr Čertův mlýn. Přesně po hranici evropského rozvodí Odry – Dunaj, která navíc dělí Lašsko od Valašska. Bylo stále víc pošmurno, cestou vzhůru mě najednou opouštěly síly. „Já tam snad dnes nevylezu“. To jsem si říkal cestou, která se mi zdála nekonečná. Asi necelý kilometr před vrcholem jsem zastavil k odpočinku, když jsem vlevo kousek od stezky spatřil něco jako tekoucí potůček v kamenném žlebu. (Později jsem zjistil, že šlo o místo zvané Čertův žleb.) Asi metr před místem odkud vytékala voda (a kterou jsem se chtěl osvěžit), se mně najednou zdálo, že nabývám opět síly, jako mávnutím proutkem. Když jsem poklekl k vodě a napil se, byl jsem ještě víc jako vyměněný. Doslova jsem vyskočil a upaloval vzhůru. Měl jsem najednou tolik energie, že jsem na vrch doslova vyběhl. A také na Kněhyni, která byla poslední tisícovkou do sbírky. Vyfotil jsem na ní o kamenný podstavec opřenou moji hůl (jako důkaz) a svižně kráčel dolů směr Čeladná. Už se smrákalo, tak jsem pospíchal k poslednímu autobusu k vlaku.

Dlouho jsem o té události přemýšlel, nešlo o žádnou sugesci, o Čertově žlebu jsem nic nevěděl. Magická síla hory je opravdu skutečná, nedivím se, že je spojována s ďáblem, či jinými silami. Však je na úbočí pod vrcholem také Čertův stůl, možná už v dávnověku dílo lidských rukou. V čase jarní i podzimní rovnodennosti, při západu slunce, je od stolu vidět, že se takřka kryje s vrcholem Radhoště. Šlo o kultovní místo našich předchůdců? Kdož ví? Za svůj život jsem poznal více míst, která vyzařovala něčím zvláštním. Vždycky jsem na těchto vrších byl sám, předem jsem o žádné magické síle nic neslyšel. Zejména to bylo v Českém středohoří, ale také kupříkladu na Kněží hoře u Stranonic.

Radek Žvak

Když malé robátko v plenkách si lebedí,
netuší, kam život pádí.
Andílci ve snech mu na loutny hrávají,
k neznámé pouti jej svádí.

Pak mořem života jak bárkou proplová,
potkává zátoky zrádné.
Často jim šibalsky na pozdrav zamává,
často jim do léčky padne.

Štěstím se zalyká, když bouřím odolá,
a život zdá se být rájem.
Pak přijde uragán jenž všechno rozmete,
tučný zaň zaplatí nájem.

Jó, život není jen růžovou selankou,
prožít jej nebývá snadné.
Než k stáří dospějem od plenek robátka,
mnoho ran bolestných padne.

Ted' stářím znaveni vzpomínkám dáme zrát,
mnohá z nich jak svíčka zhasne.
Všem strastem života snažme se sbohem dát,
ponechme si jen ty krásné!

Prosté rýmováčky (Kritikům navzdory) 2010

Z receptařa lašského krále

Před nami je zima, buhvi esli budu hospody otevřene, včil je čas vyvařovat doma, zkušat aji cosik noveho. Ni enem o Vanocach, nale aji potem o Masopustě, či po nim.

Mistečti chlopcei

Štyry většy platky vepřového (z kity), deset deka jatry, kusek uzeneho bučka, trochu pepřa, dvě papriky, sul, hladka muka, sadlo (olej), cebula.

Maso pořadně třa naklepat, potem je opepřyme, doprostředka dame kusky na hrubší nudle nakratých jater, uzeneho bučka, papriky, cebule, NĚSOLIT! Sepněm do ošatky, po povrchu posolime, obalime v hladke muce a na sadle (oleju) opečem. Podlijem a dusyme až su mjeke. Na taliřu ze vnitřka dosolime. Podavat s kobzolkami, nejlepší su k temu mačkane s osmahnutu, na drobunko nakratu cebulku.

Roštěnky zbujnika Kostky

Štyry roštěnky z byka, hrnek namočených sušených hub, jedna cebula, sadlo (olej), troška dymianu, sul, pepř, hladka muka.

Naklepane roštěnky třa po okraju nařiznut, bo se inač budu krutit, osolit, opepřit, obalit v muce, na rozpalenym sadle (oleju) prudko osmahnut, na každě straně tak 3-4 minutky, přydame na drobunko nakratu cebulu, ež zrůžoví vlijem hrnek hub, dymian, podlijem a do mjeka pod přikryvku dusyme. Podavat možem jak s kobzolkami, tak z knedlami.

Pečena kačena naši babičky

Jedna kačena, 3 menší neolupane jabka, sul, kmin, voda.

Kačenu přeleggem litrem vařycy vody, posolime, dame prsami dolu do brutfaně (pekača), pečem v trubě odkrytu pul hodiny, otočime, dame do vnitřka jabka, pokminujem a přikrytu pečem zas pul hodiny, potem odkryjem a pečem pomaly do mjeka. Zčištěne sadlo zebrat, podlevat vařycy vodu, zeškrabavat vypečky, nakoněc přeliť kačenu zimnu vodu, zrobi se lepší kurka.

Podavat s knedlami, jak z kobzolvymi, tak z huskovymi. K temu lašske zeli, či salat z červene řipy z křenem.

Tuž at vam šmakuje!

Ale vraťme se do Podolánek. Když jsem už za tmy nastoupil do autobusu, byl plný chatařů, kteří se po zazimování svých objektů vraceli domů. Jeden „mudrok“ měl přednášku na téma KONEC SVĚTA. Vždyť už byl za humny rok 2000! Přesvědčoval přítomné o nezvratném konci. Najednou řeč přerušil, obrátil se na jednoho kamaráda se slovy: „Franto, už máš konečně dřevo na zimu?“ Franta se usmál a stejně hlasitě odpověděl: „Na co? Dyt' za chvilku je přec ten konec světa!!!“...

Zdeň Viluš Krulikovský

Čertův stůl, foto V. Baron

Literární klub Petra Bezruče (LKPB), který o sebe dává vědět bezmála již 25 let, patří k těm činným spolkům v regionu. Že jste o nás ještě neslyšeli, nečetli knihu žádného člena? Je možné to napravit. V listopadu vyšel svazek almanachů od 20 členů literárního klubu a určitě je co číst, každý si zde najde ten svůj žánr – básně, prózu, zážitky z cest aj.

„Těší mne, že literáti nepropadali skepsi ani v jarní vlně koronaviru, ani teď na podzim a snažili se vzít raději tužku a papír či usednout k počítači a psát. Převážně verše, ale třeba většinou chlapi (není to však pravidlem) píšou své zážitky z vojny, příběhy ze života nebo z cest, ale i literaturu faktu. S jakýmsi vnitřním uspokojením pohlížím na radost „mých pisálků“, když dostanou na říjnové schůzce své almanachy, dychtivě v nich listují a jsou hrdi na to, jak se jim dílko povedlo. A já, coby předsedkyně klubu, mám ještě větší radost, že se jim podařilo almanach vydat. Vážím si práce každého z nich, protože vidím, jak jim psaní přináší potěšení a rozptýlení v této dosti podivné době,“ zamyslela se Dajana Zápalková.

Činnost literárního klubu je díky vládním nařízením spojeným s pandemií koronaviru značně omezena. Ostatně tak, jako každý jiný spolek, klub, organizace, které se těší z toho, že se mohou sejít, sdělit si své zážitky, věnovat se svým zálibám atd. Literáti ale mají jistou výhodu, psát mohou doma a prezentovat se? Právě vydáním knihy, sborníku, když své „výtvary“ nemohou nyní představit na různých literárních večerech, neproběhla ani milá setkání ke Dni poezie (ve dnech 9. – 23. 11.) atd., ale přečíst si je můžete na literárním webu www.literatinawebu.webnode.cz. A jak to bude s prosincovou schůzkou, kdy by si měli rozdat dárek v podobě nástěnného kalendáře s kresbami malířky Bronislavy Dudové, jenž jsou doplněny básněmi členů LKPB? Uvidíme, co nám situace dovolí.

Chtěli bychom proto touto cestou popřát všem příznivcům veršů i psaného slova, „fandům“ a podporovatelům Literárního klubu Petra Bezruče Frýdek-Místek, především pak Magistrátu města Frýdek-Místek, Městu Frýdlant n./O. a společnosti Beskyd a.s. za vše, co pro náš spolek udělali. Je jistě povzbudivé zjištění, že věří ve smysluplnost naší činnosti a v novém roce 2021, snad příznivějším roce pro nás pro všechny, se budeme těšit na další vzájemnou dobrou spolupráci.

Za LKPB Dajana Zápalková

Z příkopy pod smreček
spolem se kulali,
ja už ani něvim,
co všechno dělali.

Co ich potem k svad'bě
tela nahaňalo,
pry se zanedluho
z kolibečky smjalo.

(Hlupoty – 1997)

17. listopad 2020

Pavel Hruboň

Dnes slavíme Svátek...
mám z toho pocit úzkosti.
Narod ztrácí soudnost...
rozum ...
a kus své národní hrdosti.

Kde jsou ti zdatní Lvi,
ze kterých vždy číselá síla.
Patrně někde v kosmu,
spolkla je černá díra.

Rádoby politici v boj o voliče,
ztratili k lidem úctu...
a lidé zase klíče.

Přišla doba zkoušky...
možná... v podobě roušky...
Věci se jeví černobíle,
jak zebry krycí proužky.

Věřím že přijde...
že přijde moudrý filosof,
a všem státokazům dáme OFF.

Františka Pituchová

Nad zdravotníckami
doktoři sup ani,
kazali vylepšiť
uměle dychani.

Začli ho předváděť
z huby do huběny,
hned v Červenym křižu
přibývaly členky.

Mařa šla ze schuze,
chlop v příkopě leži,
ona cela v hruze
honem k němu běži.

Přiklepně k chlopovi,
poslucha či dycha
a hned zas prubuje,
či mu srco bucha.

Po licach ho pleska
a do ucha vola,
při tym trně hruzu
ať něni mrtvola.

Vytřela mu hubu,
jazyk povytohla,
zaklonila hlavu,
nadechla co mohla.

Jak do něho fukla
a na srco t'apla,
v tym ju chlopska ruka
kolem pasu lapla.

(ČT Art 14. 10. 2020)

Sledoval jsem v ČT na stanici Art pořad o velkém Mistru moravské i světové hudby Leoši Janáčkovi. Celá produkce se mi dramaturgicky i provedením velice líbila. Až na jednu část, kdy zazněly písničky ze sbírky „Moravská lidová poesie v písních“ v podání Ivy Bittové. Tato svérázná zpěvačka pojala písničky (tak jak je u ní zvykem) po svém, měl jsem však dojem, že poslouchám záznam z nějakého „Romfestu“, nikoliv zpívání ku vzpomínce na Janáčkovy sběratelské zásluhy. O to víc mě však šokoval komentář Miloše Štědrone, který se rozplýval nad interpretaci Ivy Bittové, že to je ono, že tak se to určitě kdysi na Moravě zpívalo, že Janáček by byl nadšený. Jsem však přesvědčen, že se Leoš Janáček „v hrobě obracel...“

Když sbíral písničky na Moravě, tak je zapsal tak, jak je slyšel, tak jak je tehdy zpěvačky a zpěváci zpívali. Často je zapisoval i v tóninách, ve kterých zazněly (zejména v Ukvalské lidové poesii), průvody pro klavír přikomponoval u těch moravských později. Uvedl také v poznámkách tempa a jak se má jednotlivá píseň zpívat. Jeho zápisy dokonale nahradily zvukové nahrávky, které v té době ještě neexistovaly. Pojetí Bittové (i hlasově) odpovídá jejímu vkusu, ale nikoliv ryzí lidovosti moravské, jak bylo v pořadu interpretováno. Prvně zazněla písnička „Obrázek milého“ (Šla děvečka do haječka), která má původ na moravském Lašsku. Janáček v jejím úvodu napsal moderato a jemně, lehce. Písnička je lyrická, vyžaduje klidné tempo. Bittová však předváděla něco neskutečně vzdáleného, tempově, interpretačně jak ve zpěvu, tak v hudebním doprovodu. „Komáří svatba“ byla vůbec diskutabilní, spíš estrádního charakteru. Nejmilovanější Janáčkovy moravské lidové písničky „Láska“ (Ej láska, láska) zněla tak, jak jsem se zmínil v úvodu – po cikánsky, se všemi manýrami této interpretace. Nevadí mi, když si takto zpívá Iva Bittová na svých koncertech, ale prohlašovat, že toto je ono při vzpomínce na Leoše Janáčka, je až podivné. Souhlasím s panem Štědrone, že vokalizace operních školených pěvců při interpretaci Janáčka nemá folklorní charakter, alespoň však většinou ho respektují stran zápisů. Nechápal jsem, proč nezazněly tato písně v podání některé lidové zpěvačky z Moravy, když už šlo o návrat ke kořenům. Mnohé z nich mají příjemný kultivovaný hlas a stylový projev.

„No, no, no, na dražší si musíte počkat až budete vydělávat!“ okřikla je manželka. Pak už bylo ticho, holky byly upnuty na displej mobilu. Posbíral jsem balící papíry, abychom se mohli doma normálně pohybovat a šel jsem je vyhodit na dvůr do popelnice. Vkládám je do kontejneru a najednou vnímám nějaký pohyb kolem nohou. Podívám se pod nohy. Na mě se kouká malé štěně a začíná potichu kňučet. Kde máš pánička povídám a dívám se po okolí. Bylo to asi osmítýdenní štěně kokršpaněla. Šel jsem ke vchodovým dveřím a štěně cupitalo za mnou. „No, to nemůžeš, pániček nebo panička by ti dali“. Procházela okolo nějaká paní... „To je váš Punt'a?“, prohodil jsem lakonicky. „Není“ a pokračovala v chůzi. Došlo mi, že tu něco nehraje. Vzal jsem to ubohé stvoření na ruce a chodil asi patnáct minut po okolí v domění, že se objeví majitel. To už jsem měl olízanou celou mordou. Začal jsem kalkulovat s tím, že jde o nevhodný dárek a vzpoměl jsem si na dopolední debatu s manželkou. Moje citlivá povaha zavelela: „Jdeme domů!“ Odemkl jsem dveře. „Proboha kde jsi taťko byl, mamka už chtěla vyhlásit celostátní pátrání.“ Vstoupím do obýváku, a to jste měli vidět. Holky odhodily mobily na stůl a jejich čtyři ruce, připomínající chobotnici mi vyrvaly kokříka z náruče. „Tak, táto, takové překvapení jsme od tebe nečekali, no ty jsi borec“. Manželka měla slzy v očích a srdečně mě objala. Po prozkoumání pohlaví, začala přestřelka o udělení jména. Po kompromisu to vyhrálo oslovení Maxík. Konečně to ze mne muselo vypadnout. „Holky, Maxík není náš, je buď ztracené nebo odhozené štěně. Zítra vyvěsíte fotky Maxíka po okolí domu. Pokud se někdo ozve, tak mu ho musíme vrátit. Pokud se nikdo neozeve, bude náš“. Maxík strávil noc s dcerami v pokojíčku. Dodnes mám v živé paměti, jak se dohadovaly, že ho stejně nikomu nevrátí...

Naštěstí se nikdo nepřihlásil. Po dvou letech pustil barvu kluk z vedlejšího domu, že táta jim vyhodil dárek od mámy a probrečeli celé Vánoce. Nesměli o tom mluvit. Já jsem byl rád, že jsme našli dalšího člena rodiny a holky zapoměly aspoň o Vánocích na mobily. I ten talíř navíc na středověčném stole nabral smysl. Byly to naše nejhezčí Vánoce.

Veselé Vánoce.

Nevhodný dárek

Pavel Hruboš

Bylo štedrodenní ráno a já jsem přišel domů po noční. Odemknul jsem dveře, potichu jsem vniknul do postele, abych nevzbudil děti a s pocitem, že se aspoň trochu vyspím, ulehl jsem do postele. Jako vždy všechno idealizování „pašlo v...“ - daleko. Vzbudí mě křik mladší dcery Klárky... „Tatí, tatí! Lucka mě nechce pustit k počítači.“ Měla zapíchnuté lokty do mého hrudníku a z očí ji tekly krokodýlí slzy. „Holky, vy toho tátu nenecháte vyspat ani na Štědrý den - už toho nechte!“ Okřikla je matka a zároveň moje drahá manželka z kuchyně. Připadal jsem si jak hromosvod, kterým proletí 100 MV. Najednou jsem ale ucítil vůni vánočky a hrachové polévky, bublající na plotně a vstoupil do mě ten krásný pocit svátečna. Holkám jsem vypnul počítač a poslal je do lesa nasbírat čerstvé jmelí, bylo mi úplně jedno, jestli nějaké najdou nebo ne, protože v záloze jsem měl to, které jsem nasbíral cestou z práce domů. Byli jsme s manželkou na chvíli sami a tak jsme si rozvrhli úkoly, které nás ještě čekají do štedrovečerní večeře. Já jsem dostal jednoznačný úkol, tak jako každý rok: zabít kapra, naporcovat a jemně potříť česnekem. Před mordem němé tváře (kapra) si vždy dám štamprlíčku slivovice... no tak vlastně dvě. Manželka zatím balí dárky, na které spotřebuje snad tři kilogramy papíru a říká: „Holky stejně budou zklamané z toho, že jim opět nepovolíš psa“. „Žádný pes... kdo ho bude venčit... já, já a zase já! A veterinář taky není zadarmo. Prostě žádný pes, už mají křečka a tečka.“

Přišel čas na štedrovečerní večeři. Na stole nesměl chybět talíř navíc, pro případného nečekaného hosta. Pod porcelánovým servisem nesměly chybět peníze, to proto aby se nás držely celý rok a šupiny z kapra byly poházeny kolem svícnu, údajně z toho samého důvodu. Potom, co jsme úspěšně absolvovali večeři bez újmy na zdraví, tím myslím bez kosti v krku a rozpúlením jablíčka, aby se ukázala hvězdička, holky už se netrpělivě vrtěly a žadonily: „Už můžem?“ Uchopil jsem zvoneček a tak stvrdil útok na dárky. Klárka s Luckou horlivě rozbalovaly dárky a balící papíry z halenek, ryflí, kalhotek, ponožek a knížek létaly po celém bytě. To trvalo pouhých deset minut. To hlavní si nechaly na konec. Krabičku 15/20 cm. Po rozbalení... Povzdech... Pche Samsung Galaxy A.

Jakousi zlatou střední cestu ukazují zpěvačky a zpěváci, kteří mají kultivované hlasy, mnohdy posazené i od přírody, bez školení. Ale i ty školené hlasy dokáží zpívat lidové písně stylově, bez operních i jiných manýr. Příkladem je Hanka Jamrozová (Vyvialová). Absolvovala Janáčkovu konzervatoř v Ostravě – obor pěvecký, kde se tyto písně hodně zpívaly. Pak ještě pokračovala ve studiu zpěvu na Ostravské universitě. Po celý čas se však věnovala (a věnuje stále) folkloru. S cimbálovou muzikou FOJT, kde zpívá a také hraje na housle. Soubor vznikl v Brušperku, již leta se věnuje muzice nejen z Lašska, ale z celé Moravy. Hlavně na Slovácku si je považují, jsou stálými hosty na folklorních akcích v Moravské Nové Vsi a jinde. V posledních letech spolupracuje s námi – se souborem GIGULA (družina lašského krále). Nazpívala výtečně už na tři naše CD řadu písniček, zejména ty ze sbírek Leoše Janáčka. Její líbezný soprán zní přirozeně, se skvělou dikcí, prostou všech zmíněných manýr. Dává písničkám osobitý výraz – při respektování zápisů Mistra Janáčka. Před několika lety (již zesnulá) významná folkloristka paní Františka Pituchová při poslechu našich písniček pronesla: „Matě krásne hlasy. Zpíváte to moc šumně, při tym tak prostě, ludovo...“

Téměř čtvrt století jsem vyučoval na konzervatoři v Ostravě zpěv – operní i neoperní. Ten neoperní absolvovali budoucí herci a herečky. Vedl jsem je ku vztahu k rodnému kraji, písně ze sbírek Leoše Janáčka měli i oni často v repertoáru. Mnozí byli obdařeni dobrými hlasovými dispozicemi, někteří se později i uplatnili v hudebních divadlech. Janáčka zpívali rádi, a musím říct, že i velice dobře. Když jsem v roce 2006 nastudoval se studenty komedii „Ondraš, pan Lysej hory“, již jsem byl autorem i režisérem, vložil jsem do ní lidové písničky z Lašska, moravského i slezského. Většinou právě ze sbírek Leoše Janáčka. Účinkovali v komedii mladí herci (např. Patrik Děrgel, Šimon Krupa, Vendula Fialová), ale také i pěvci (Lukáš Baran, Tomáš Kura a již zmíněná Hanka Jamrozová). Vytvořili společně syntetické dílko, ve kterém posluchač nevnímal, kdo se učil operně, či neoperně. A že se Ondraš líbil, svědčí fakt, že se už ho hrajeme 14 let! Někteří interpreti „dozráli“, jiní se vyměnili, ale stále má komedie velký úspěch – jak u široké veřejnosti, tak u znalců s oblasti folkloru.

Z. V. Krulíkovský

Ještěr stále žije..

Vzácný živočich je i v našich Beskydách a snad žije svým způsobem o kterém moc málo jako smrtelníci víme. Ale náš “staříček” jak v minulosti říkali jeho přátelé, básníku Petru Bezručovi, kdysi se svěřil, že žije životem, to plachým, jako ještěr a i umělci spodobňovali ho symbolem.

Ani nevím jak, ale jako ctitel tohoto básníka jsem pojal “Ještěra” tímto názvem, když jsem inicioval soutěž filmových amatérů v našem Pobeskydí v roce 1971, která se postupem z okresní soutěže stala účastí autorů z celé naší republiky soutěží národní. Tím se také proslavilo nejen naše město, ale celé Pobeskydí. Soutěž se stala mezi amatérskými filmaři pojmem a naši členové filmových klubů podniku Slezan a Válcoven plechu získávali cenná vítězství u renomovaných porotců z televize i z ústředních filmových společností. Jmenovitě filmaři Karel Hlosta, Václav Bukovjan, František Staroba, Eduard Mocek a další získávali uznání nejen na našem “Beskydském ještěru”, ale i na jiných soutěžích v Čechách a na Moravě.

Celkem bylo každoročně uvedeno 36 ročníků tohoto klání a díky spojení obou klubů pod názvem “Klub filmových amatérů” iniciativa byla do roku 2016, kdy z finančních důvodů byla činnost ukončena. V té době byla malá návštěvnost, a proto se organizátoři obrátili na školy s nabídkou na diváckou účast. Podařilo se to však jen ve střední škole gastronomie a služeb ve Frýdku-Místku, kde nejen podpořili svými studenty návštěvnost, ale svou soutěž cukrářských výrobků nazvali se souhlasem organizátorů BJ “Podbeskydským ještěrem”, i když nevím, zda by měl náš básník radost ze “sladkého ještěra”. Příští rok to bude již v pořadí třetí ročník, kdy studenti školy budou svými výrobky maturovat před svými rodiči a známými.

Aby měli na paměti symbol “ještěra”, věnoval jsem jim ten svůj, takže mohu říci, že „Beskydský ještěr“ zemřel, ale “Podbeskydský ještěr” žije dál..

Vilém Vlk

Stoji na vysokej hoře

Koleda z Kopřivnice

Stoji na vysokej hoře
a točí klobučkem,
vola všechny pastyře,
by běželi skokem,
na holi podepřeny,
celý podešeny.

Pastyřky to uslyšely,
že jdu pastyřove,
hned do Betlema běžely,
něsly dary nove:
jedna maslo, druha syr
a třetí smetany žban.

Štvrta něse kašičku
Ježíškovi ve mličku,
pata něse povijanky,
šesta něse plinky,
sedma něse do jesliček
dvě male peřinky.
To Ježíškovi dali
a jemu se klaňali.

(Z pozůstalosti Emila Hanzelky)

svateční nalaď, nastupili do Košičana, keremu se říkalo „Cyganexpres“... Vlak, či jak se prv pravilo „cuk“, či na Těšině „poťung“ byl narvany, nigdi ani mistečko. Zkusili zme to v „děcaku“, nale aji ten byl plny. Stali zme v chodbičce posmutněli, dyž v tym Peťa vytah z baťochu flašku ruske vodky, keru vez dom. „Stoličnaja“ nam rozjasnila mysl, hnedky mje napadlo, že byzme mohli počastovat černovlasého mladého Roma, kery seděl z robku a dvěma malými synky roztahnuty v kupečku. „Ty“, pravim šeptem Peťovi, „daj mu tež loka, třebas nam aji misto uvolni“. Peťa se zaškaredil a pravil: „Sy blby?! Dam mu napít z flašky a eště cosik chytnu...!“ Tak zme eště chvilku stali dalej, dyž tu se vam otevřelo kupečko, mladý černovlasý ocko vystrčil palu a vldno pravil: „Podťe sa sadnut dnu, zrobili zme vam místo.“ Sedli zme se, noham se ulevilo. Peťa se usmjal na teho romského ocka a pravil: „Na, dajtě se s nami fajne vodky“ a podával mu flašu z gořolku. „Nie, d’akujem,“ řek na to on, „eště bystě moh odo mňa čosi chytiť...!“

No, skončilo to dobře, napili zme se všecy, aji jeho gryfna robečka. On vytah tež flašu, byla to Spišska borovička, smjali zme se, rozpravjali spolu všecy ež do Ostravy. Ani se nam vystupit něchtělo...

Tak zas cosik přystě (Z. V. Krulikovský).

„Vojno, povol!“ – Zdeňka Viluš na hotelu v Žilině
Foto J. Bulis.

Každý umělec má svou celoživotní tvorbou zaměřenou určitým, dá-li se to tak říct, směrem, J. V. Sládek na přírodu J. Lang na kostely a církevní objekty, J. Luňáček na slezskou přírodu a cizinu a Vilém Wünsche na život ostravských horníků. Vzpomeneme si na jeho život...

I. prosince letošního roku bude tomu 120 let, co se narodil v Šenově u Frýdku-Místku v havířské rodině. Po vyučení strojním zámečnickem nastoupil na šachtu Fučík III jako opravář důlních vozíků. Po směně navštěvoval Lidovou školu umění v Ostravě, protože se projevoval svým malířským talentem. K tomu říká: „Zámečnický mistr na šachtě viděl, že maluju i na důlní vozíky, tak mi dával úkoly psátí texty na bezpečnost havířů, obrazy pro hornický dorost s výchovnými náměty a další obrázky ze šachty, kde jsem pracoval šest roků.“

V r. 1922 končí práci na šachtě a jde studovat do Prahy na Umělecko-průmyslovou školu, kde po pěti letech nastupuje do třídy k profesoru Maxi Švabinskému, který jej posílá na studijní cestu do Francie.

Přiznává, že profesora Maxe Švabinského měl rád, protože ocenil jeho zájem o malířskou tvorbu a jednou mi řekl: „Když viděl s jakou chutí maluji naše havíře a prostředí šachty mi říkával: Toho se držte, kdybyste po celý život nemaloval nic jiného než havíře, dá to vaší umělecké práci dostatek zdravých zdrojů.“ A tak se i v životě malíře stalo.

Po pražském studiu se vrací do rodného Šenova, kde se věnuje soustavně malířské aktivitě i celospolečenské činnosti. Zúčastňuje se svými díly výstav v celém kraji, je funkcionářem místní tělovýchovné jednoty Sokol. Ale bohužel v době okupace je v r. 1941 v „Sokolské akci“ zatčen a německým gestapem odvezen do Brna a pak do koncentračního tábora v Osvětimi. Za rok se vrací s podlomeným zdravím a vznikají obrazy s tematikou bídy a života v tomto táboře.

Když jsem navštívil v roce 1994 jeho rodný dům v Šenově u Frýdku, setkal jsem se s jeho paní Zdenkou, která mi vyprávěla o smutných letech návratu manžela z koncentráku a po druhé při setkání s jeho synem, se kterým jsem si prohlédl nejen budovu, kde jsou na zdech bohatá jeho sgrafita s emblémy havíře, zemědělce, devatery řemesel, ale i výstavku v místní knihovně. Další jeho umělecké „stopy“ jsou v Ostravě, v Bohumíně, D. Benešově, Osoblaze a Č. Těšíně.

Zemřel v květnu 1984 a je pohřben v rodném Šenově.

Vilém Vlk

Beskydský ještěr, foto V. Vlk

Vilém Wünsch

němjel řidičák a ani sem němjel jezdit! Co čerchmaň něchtěl, Jirka se probral a pravil: „Ja mám papíry s sebou, řídit budu já...!“ A už se hrnul za volant. Polila mje horkost, zamotala se mi pala, eště že Mari-ka měla všeckych pět pokupč. „Pojděte ku mje domou, rano se dosta-nětě do Žiliny!“ To zas se nělubilo Jankovi, že tam budem spat, hned dvaja... Jirka už byl mimo, nale na mě Marika jaksi ohnivo kukala. Jano už byl tež pěkně zťopany, tuž sem byl asik na řadě. Byla to švar-na děvčica, taka spravna divoženka z černými očami... Moje laskomi-ny překazili Janovi kamaradi, keři mu přyšli pomocť. Už, už vam to vypadalo, že je s nami zle, dyž sem to honem rozsek: „Podť, Ďurko (tak po slovensky pravili Jirkovi), deme! Pešo!“ Ďurko-Jirka byl pro (přesila byla jasna), zbalili zme „fidlatka“ a vyrazili mrazyvu nocu směr Vrutky...

Byla to strastiplna cesta, jaku se ani němožetě představit. Ďurko po-hrdnul moju pomoc, osamoceně se kymacal po pravej straně cesty a furt cosik hučel pod nosem směrem ku mje. Něbylo to moc přyvjetive, ež po dluhe dobje mi došlo, že mi nadava. Ni za to, že iděm v tym mrazu taku dalku, nale temu, že se všim jiskřeňa mezi Mariku a mnu. „Ty zrádče!“ Zřval jak lev do mrazivej noci a se zaťatu pěst'u se kol-mo přes cestu na mje vrh... V tym ale vyliz ze vratek postaršy ajzym-boňak, kery hnedky zvolal: „Hej, chlapy, gďe sa tu beretě?“ „Nale iděm do Vrutek na vlak, musyme se dostať do sedmi do Žiliny!“ Od-pověděl sem gibko, Ďurko se tež zarazil, kymacal se u krajnice jak topol ve vjetru. „Fíha!“ pravil dědo a zakrutil hlavu. „Teraz su tri rano, tak za hodinku tam možno budem, no to je zle, nič vam něpojedě... Já vam to zkusim zariadid, niečo vydumam.“ Raflí zme Ďurka každý z jednej strany a vlekli ho do Vrutek. Nohy se mu podlamovaly, povim vam, byla to šichta. Eště že maju na Slovensku taky dobry vztah k vojakum, a že dědo ajzymboňak byl fajny chlop. Ve Vrutkach nas čekalo těmne něvlidne nadraži, ale chlopi byli spravni. Naložili nas na nakladni lokomotivu a už zme valili ku Žilině...

V pul sedmej zme už byli v hotelu, zbalil sem nam багаž, autobus směr Praha odjel aji s nami. Ve Frydku-Mistku mje vyložili, dyž sem se ohlid za autobusem, tak už probrany Ďurko se na mje milo usmjal a kynul na pozdrav...

xxx

Eště jeden předvanočni přybjeň vam povim. O rok pozdějšy, už coby mazacy zme pulnočnim vlakem cestovali 22. prosinca dom. Ja a Zyl-var do Frydka-Mistka, Peťa enem do Ostravy. Byli zme v také fajne už

(pokračování zima 2020/21)

Bliža se Vanoce, tuž cosik o nich. Měl sem v tym AUZu štěstí, že oboje Vanoce sem moh' jet' domu. To temu, že o tym čase se nikd' nevystupovalo. Veleni bylo rado, že nas zbavilo. Hlavně nas, Chacharuv od Ostravy. Mjeli obavy, že budem o Vanocach řadit' po Praze jak „černe ruky“.

Vybral sem tak dycky zakonnu dovolenku – 10 + 2 dňuv. Před tu prvni roku 1972 sem zažil taku dobrodružnu přýhodu z Jirku Bulisnikem, kery byl – jak sem už pravil - muj velky kamarad.

Byli zme před Vanocami na umjeleckym zajezdě na Slovensku. Byla hromska zima, všadě vjac jak meter sněha, mrzlo jak na Sibiři. Posledni vystupeni zme mjeli v Martině, Jirka chtěl at' se tam eště pozdržyme, bo tam mjel v merku jedno šumne slovenske děvča, kere chtěl navštívit'. Čemu se mje bral ze sebu, ani něvim, nale eště že tam nězustal sam...

Něchali zme naš autobus odjechať do Žiliny, gdě zme nocovali. Rano v sedum hodin zme potom mjeli jet' směr Praha. V Martině Jirka zaměřil do take jakesi ubytovni pro mlade baby, kaj meškala aji ta jeho vyvolena. Děvucha nas něčekala, přyvitala však Jirku (aji mě) milo. Něpozvala nas sice dalej, nale pozvala nas na taky jakysik dychanek v mistnim baru. Bylo tam hromsky živo, hnedky se kolem ni motalo par švarnych synkuv z fotbalového kluba TJ Žilina. Frajeři z prvni ligy, kapsy plne peňazi, tuž kere by se to nělubilo. Jeden taky kořeň se hned ocucaval s tu Mariku, keru ale lubil (syce dost' na dalku) Jirka. Začal se zuřivo napajat' gořolku, keru financoval ten frajer. Ja sem se mirnil, bo sem věděl, že nas čeka nočni cesta do Žiliny. Že on měl žal, to sem chapal, nale posledni autobus do Vrutek byl v čudu, tak co včil... Marika mje ujist'ovala, že to jaksik zařydi, že syncy maju auta, že nas kerysik z nich odveze. No ja, enem že už to bylo kryticke, dyž v tym ten její frajer přišel za mnu, že ma dolu auto, že nas odveze. Odtahli zme Jirku ven, byl už hromsky „společensky unavený“, fotbalista už sidal do auta, dyž v tym přybjebla Marika: „Jano, Jano, boha-jeho, ty němožeš id', dyť si pil!“ Mjel sem stejny nazor, tak sem byl rad, že ho ta děvčica zarazyla.

V tym se Jano obratil na mě: „Tož tak at' s tym autem idě Zdeno, dyť ten je skoro strizlivy!“ Ba, enem že skoro. Horšy nale bylo, že sem

Zranitelné víc
jsou oči a srdce
až do setmění

po první hvězdu
než zacinká
rozechvění

toužíme mít
k sobě blíž
od okna k oknu

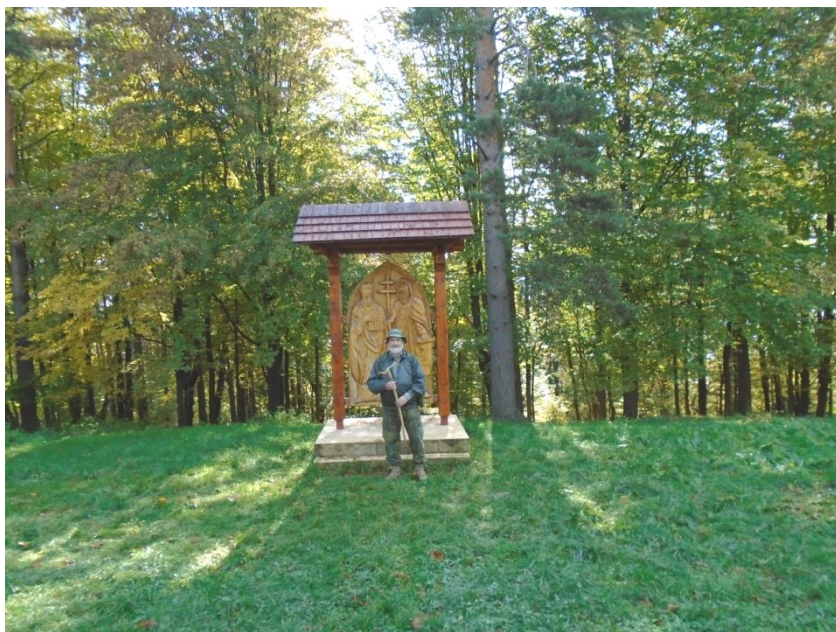
zda prší nebo sněží
na tom nezáleží

ze svíček vosk
za nás hříšné pros
nechodíš už bos

dávno je tomu
co ses narodil

v očích jiskry
pramínky nevyschly
život jde dál.

Bohumír Vidura

28. 10. – lašský král u Cyrila a Metoděje na Čupku, foto M. Rácová

29. 11. – Tomáš Sládeček o svých narozeninách tradičně na Lysé

